SIGMA

Програма SIGMA (Support for Improvement in Governance and Management) – програма підтримки вдосконалення врядування та менеджменту) є одним з найпрестижніших аналітичних центрів Європейського Союзу, який було започатковано у 1992 році за ініціативи Організації економічного співробітництва та розвитку (далі – ОЕСР) та Європейського Союзу.

Метою програми є зміцнення основ державного управління, сприяння соціально-економічному розвитку шляхом посилення інституційної спроможності державного сектору, зміцнення горизонтального врядування, вдосконалення процесу розроблення та впровадження реформи державного управління, у тому числі чітка пріоритизація, дотримання послідовності та бюджетування.

ТЕХНІЧНА ПІДТРИМКА ПРОГРАМИ SIGMA ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ В РАМКАХ 6 СФЕР:

КОМУНІКАТИВНІ ЗАХОДИ

28 квітня 2015 року у Нацдержслужбі відбулась робоча зустріч з метою обговорення питання підтримки впровадження Закону України «Про державну службу» (нова редакція) з боку Європейського Союзу та розгляд поточного стану підготовки проекту Стратегії реформування державного управління відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020».

У заході взяли участь експерт Програми SIGMA Юп Вролійк, керівник Групи підтримки України при Європейській Комісії Френк Пол, радник Адміністрації Президента України Іван Хілобок. Від Представництва Європейського Союзу в Україні були присутні керівник першого відділу програм допомоги «Належне управління та демократизація» Александру Албу та керівник напрямку «Реформа державного управління» Володимир Кондрачук.

24 липня 2015 року у приміщенні Нацдержслужби відбулась узгоджувальна нарада з метою розгляду проекту Робочого плану діяльності програми SIGMA в Україні на липень 2015 року – грудень 2016 року.

У ході зустрічі було обговорено пропозиції до проекту Робочого плану, отримані від представників заінтересованих органів державної влади за такими напрямами: регуляторна реформа, управління державним бюджетом, розроблення та узгодження державної політики, реформа системи державного управління, надання послуг підприємствам та громадянам, територіальне управління та регіональний розвиток, заклади юстиції, державні закупівлі.

РОЛЬ АДМІНІСТРАТИВНОГО ОФІСУ ПРОГРАМИ TWINNING

Нацдержслужба є національним координатором впровадження інструменту Twinning в Україні. Адміністративний офіс програми Twinning (далі – АОП) при Нацдержслужбі призначений здійснювати управління з процедурних питань та загальну координацію імплементації інструментів інституційної розбудови Twinning і TAIEX в Україні. АОП відіграє важливу роль у всьому циклі підготовки та імплементації проектів Twinning.

КООРДИНАЦІЯ TWINNING

Роль та функції АОП можна відобразити наступним чином:

- інформує органи державної влади України щодо можливості залучення та використання інструменту Twinning;
- надає підтримку українським органам влади у підготовці проектних пропозицій Twinning (концепцій) та перевіряє їх на відповідність необхідним стандартам;
- бере участь у розробці технічного завдання для рамкових експертів (ToR) і надає підтримку органу-бенефіціару та рамковим експертам шляхом ґрунтовного роз'яснення проектів особливостей впровадження інструменту Twinning в Україні та процесу підготовки детального технічного завдання (Twinning Fiche);
- бере участь у засіданні з відбору проектних пропозицій від країн-членів ЄС у ролі спостерігача з метою ефективної реалізації проектів Twinning;
- надає підтримку у підготовці Twinning-контракту: обидві сторони (орган-бенефіціар та партнер (-и) з країни-члена ЄС) несуть відповідальність за розробку проекту Twinning-контракту. Роль АОП полягає у наданні консультативної підтримки у підготовці Twinning-контракту для подальшого погодження Представництвом ЄС в Україні та Європейською Комісією;
- здійснює перевірку готовності бенефіціара до реалізації проекту Twinning та за результатами моніторингу готує експертні висновки;
- сприяє реалізації проекту Twinning шляхом налагодження партнерських відносин між адміністраціями органів-бенефіціарів та країнами-членами ЄС;
- здійснює загальну координацію щодо підготовки та реалізації проекту Twinning шляхом участі у щоквартальних засіданнях наглядового комітету, погодження квартальних та підсумкових проектів, організації зустрічей постійних радників проекту та проведення тренінгів для представників органів державної влади та бенефіціарів проектів Twinning;
- забезпечує ведення єдиного реєстру проектів Twinning.

ЦИКЛИ ПРОЕКТІВ TWINNING:

- організація засідань Робочої групи з питань координації впровадження інструмента Twinning;
- підтримка впровадження та реалізації проектів Twinning в Україні тощо;
- оновлення методичних документів АОП (керівництво, методичні рекомендації, внутрішні інструкції тощо);
- організація щорічних регіональних конференцій з питань інституційної розбудови з метою обміну досвідом щодо впровадження інструментів інституційної розбудови Twinning, TAIEX та програми SIGMA за участю представників країн Східного Партнерства та Європейського Союзу.

КООРДИНАЦІЯ TAIEX

Роль та функції АОП полягають у:

- підвищенні загальної поінформованості органів державної влади щодо можливості використання інструмента TAIEX в Україні;
- наданні підтримки щодо розробки аплікаційних форм на запит від потенційних органів-бенефіціарів;
- здійсненні відбору аплікаційних форм , які подаються на розгляд Європейської Комісії;
- моніторингу впровадження інструменту TAIEX;
- підготовці звітів щодо впровадження інструменту TAIEX в Україні;
- забезпеченні ведення єдиного реєстру поданих аплікаційних форм та проведених заходів в рамках інструменту TAIEX.

КОМУНІКАЦІЙНА ПІДТРИМКА

Загальне поширення інформації щодо інструментів інституційної розбудови Twinning і TAIEX в Україні, що включає: підвищення політичної значимості Twinning як ефективного інструментау для адаптації законодавства України до норм та стандартів ЄС, з метою отримання політичної підтримки; підвищення обізнаності серед потенційних органів-бенефіціарів з метою збільшення попиту на якісні проекти Twinning.

Національне агентство України з питань державної служби

Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу

Адміністративний офіс програми Twinning в Україні

Контакти:
Україна, Київ, вул. Прорізна 15, 01601
(+38 044)279 29 26, 279 29 45, 278 36 44
pao@center.gov.ua
www.nads.gov.ua
www.center.gov.ua

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Центр адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу
Європейські орієнтири у розбудові державної служби

TWINNING

SIGMA
A joint initiative of the OECD and the EU, principally financed by the EU

OECD

TAIEX
Sharing EU expertise

ЗВІТ ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ІНСТРУМЕНТІВ ІНСТИТУЦІЙНОЇ РОЗБУДОВИ TWINNING, TAIEX ТА ПРОГРАМИ SIGMA ЗА 2015 РІК

Костянтин ВАЩЕНКО

Голова Національного агентства України з питань державної служби

ВСТУП

Щорічна регіональна конференція з питань інституційної розбудови започаткована з метою створення своєрідної платформи для обговорення та обміну кращим досвідом і практиками з питань використання та впровадження інструментів інституційної розбудови Twinning, TAIEX та програми SIGMA. Національне агентство України з питань державної служби докладає усіх зусиль для забезпечення ефективного впровадження інструментів Twinning, TAIEX та програми SIGMA в Україні.

Протягом 2015 року органи-бенефіціари України виявили велику зацікавленість у використанні інструментів Twinning і TAIEX, зокрема станом на кінець жовтня поточного року було організовано та успішно проведено 91 захід за участю 2021 представника органів державної влади у рамках інструмента TAIEX, з яких 7 заходів ініційовано Європейською Комісією.

Україні на шляху до європейської інтеграції належить пройти нелегкий шлях з проведення важливих реформ. Для нас європейська інтеграція є не лише основним напрямом зовнішньої політики, а і важливим стимулом для масштабних внутрішньодержавних перетворень.

Європейські інструменти відкривають для України нові можливості, пропонуючи велику кількість шляхів для реалізації поставлених цілей та виконання зобов'язань, взятих Україною відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Високо цінуючи підтримку, надану Європейським Союзом, та докладені зусилля і прагнення з боку української сторони, до вашої уваги пропонується звіт про впровадження в Україні інструментів інституційної розбудови Twinning, TAIEX та програми SIGMA у 2015 році.

З повагою,

Костянтин Ващенко

TWINNING

Twinning (англ. twins – близнюки) – це інструмент інституційної розбудови, у рамках якого відбувається співпраця на рівні державних служовців аналогічних органів державної влади країн-членів ЄС та України з метою впровадження елементів державного управління, необхідних для адаптації національного законодавства до норм та стандартів ЄС. Інструмент Twinning передбачає надання довгострокової допомоги (період підготовки проекту Twinning в середньому складає 1 - 1,5 роки, а період реалізації – 1 - 2 роки).

РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТРУМЕНТУ TWINNING В УКРАЇНІ

Указ Президента України від 06.10.2005 № 1424 «Питання забезпечення впровадження програми Twinning в Україні» (зі змінами).

Постанова Кабінету Міністрів України від 07.02.2007 № 154 «Про затвердження Порядку організації роботи з підготовки та реалізації проектів Twinning в Україні».

Міжвідомчий наказ Національного агентства України з питань державної служби та Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15.06.2012 № 120/702 «Про створення Робочої групи з питань координації впровадження інструменту Twinning» (зі змінами).

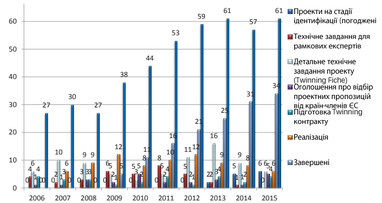
Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 07.10.2015 № 214 «Про здійснення перевірки готовності органів державної влади–бенефіціарів проектів Twinning до реалізації проектів Twinning в Україні».

Наказ Головного управління державної служби України від 01.07.2008 № 175 «Про затвердження Методичних рекомендацій з використання інструменту Twinning в Україні».

Однією з особливостей впровадження інструменту Twinning в Україні є процедура щорічного програмування, у ході якої Національне агентство України з питань державної служби (далі – Нацдержслужба) інформує органи державної влади про можливості залучення технічної допомоги ЄС у рамках інструменту Twinning. За результатами цієї процедури Нацдержслужба отримує нові проектні пропозиції від заінтересованих органів державної влади. У поточному році було отримано 38 проектних пропозицій Twinning від 29 органів державної влади.

Спільно з Представництвом Європейського Союзу в Україні Нацдержслужба здійснила аналіз отриманих проектних пропозицій Twinning на відповідність основним принципам цього інструмента, пріоритетам співробітництва між Україною та ЄС, національним пріоритетам, а також на відповідність стратегії розвитку відповідної галузі.

За результатами 13 засідання Робочої групи з питань координації впровадження інструменту Twinning (далі - Робоча група) від 18 серпня 2015 року було затверджено 2 проектні пропозиції від Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України та Рахункової палати України. Загалом Робочою групою було схвалено 8 проектних пропозицій, які були включені до індикативного списку проектів Twinning.

Станом на кінець жовтня 2015 року 34 проекти Twinning успішно завершено, 6 проектів знаходяться на стадії реалізації у робочому плані та 21 – знаходиться на різних стадіях підготовки в індикативному списку проектів Twinning.

СФЕРИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНСТРУМЕНТУ TWINNING (ЗА КІЛЬКІСТЮ ПРОЕКТІВ)

Україна є лідером серед країн Інструменту європейського сусідства (ЄІС) за кількістю проектів Twinning, що завершилися, та проектів, що знаходяться на стадії реалізації. Крім того, Україна є лідером з використання інструменту TAIEX. Залучення європейських інструментів допомоги має відбуватися у тісному зв'язку з секторальними реформами та відповідними стратегіями розвитку. Найбільш активними сферами в Україні щодо залучення допомоги у рамках інструменту Twinning є сфери транспорту, юстиції та внутрішньої безпеки, фінансів та енергетики.

Таким чином, завершено 34 проекти у сферах державного внутрішнього фінансового контролю, конкурентної політики, регулювання ринку електроенергетики, цивільної авіації (2), норм і стандартів, космічних технологій, внутрішніх справ, транспорту (3), акредитації, статистики (2), безпеки харчових продуктів, юстиції, монетарної політики, інвестицій, фінансів, регулювання газового сектору (2), підготовки державних службовців, муніципальної інфраструктури, охорони навколишнього середовища, охорони громадського порядку, адміністративного судочинства, телекомунікацій, акредитації, енергоефективності, фітосанітарних заходів та соціальних послуг (2), державної служби та освіти.

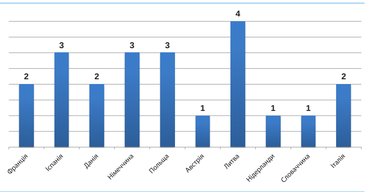
Наразі триває реалізація 6 проектів у сферах транспорту (3), статистики, сільського господарства та інтелектуальної власності. Завершується підготовка контрактів проектів у таких сферах: управління кордонами, фітосанітарні та ветеринарні норми, енергетика, а також комунальне господарство. Заплановано проведення оцінки та відбору проектних пропозицій від країн-членів ЄС для 5 проектів, зокрема у сферах транспорту (2), юстиції , конкуренції та управління кордонами.

Триває підготовка детальних технічних завдань (Twinning Fiche) для 6 проектів Twinning у сферах державної служби, юстиції, , екології, фінансів, фітосанітарних та ветеринарних норм, соціальній сфері. На стадії ідентифікації перебувають 6 проектів у сферах енергетики, інфраструктури, юстиції, охорони здоров'я та фінансів.

Отже, станом на 31 жовтня 2015 року індикативний список та робочий план проектів Twinning налічує 27 проектів на різних стадіях підготовки та реалізації.

КРАЇНИ-ЧЛЕНИ ЄС, ЩО ВИСТУПАЮТЬ ПАРТНЕРАМИ ОРГАНІВ-БЕНЕФІЦІАРІВ УКРАЇНИ У РАМКАХ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТІВ TWINNING (6)

Інструмент Twinning не є класичною технічною допомогою, адже передбачає надання експертної підтримки і є формою партнерства та адміністративного співробітництва у конкретній сфері з метою досягнення обов'язкових результатів проекту, визначених Twinning-контрактом. У рамках його реалізації системи країн-членів ЄС не копіюються, проте адаптуються до наявних умов таким чином, щоб вони ефективно функціонували в Україні. Одним з фундаментальних принципів Twinning є принцип «власності» бенефіціара щодо результатів проекту. Крім того, орган-бенефіціар має можливість обрати собі партнера з країн-членів ЄС, які подали пропозицію на участь за спеціальною тендерною процедурою. Яскравою оцінкою переваг принципу власності є те, що українські органи державної влади все частіше та активніше залучаються до процесу реалізації проектів Twinning.

До особливостей цього інструменту також варто віднести наявність лідерів проектів як з європейської, так і з української сторін, які здійснюють загальну координацію проекту. Крім того, до реалізації проекту залучається постійний радник, який є державним службовцем країни-члена ЄС або прирівняний до нього та відряджений на час реалізації проекту до країни-бенефіціара з метою здійснення координації заходів у рамках реалізації проекту.

Також одним із важливих принципів є «спільна відповідальність» органу-бенефіціара та відповідної структури країни-партнера за досягнення визначених результатів проекту.

ІНСТРУМЕНТ TWINNING: ПРАКТИЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ

У рамках реалізації проектів Twinning можна виділити три основні компоненти: законодавчий – допомога державному органу в розробленні та перегляді чинного законодавства (перегляд нормативно-правових актів та підготовка пропозицій щодо внесення змін до українського законодавства відповідно до європейських стандартів; порівняльний аналіз національного та європейського законодавства); підвищення інституційної спроможності (здійснення європейськими експертами функціонального обстеження та/або порівняльного аналізу наявної інституційної структури державного органу); підвищення кваліфікації кадрів державного органу (проведення семінарів та тренінгів іноземними експертами, здійснення навчальних візитів та стажувань представників українського державного органу, проведення конференцій, круглих столів тощо).

У першому півріччі реалізації проекту експерти країн-членів ЄС спільно з українськими фахівцями розробили та представили звіти щодо організаційного та функціонального обстеження Держгеокадастру, його територіальних управлінь, здійснили аналіз українського законодавства у сфері земельних відносин та надали рекомендації щодо його приведення у відповідність європейському законодавству. Беручи до уваги рекомендації експертів, Держгеокадастру розробило законопроект щодо консолідації земель (проект Twinning для Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру).

Іноземні експерти проекту Twinning надають консультативну та практичну допомогу щодо забезпечення активної участі української космічної галузі у європейських космічних ініціативах, зокрема у проекті супутникової навігації Galileo та проекті глобального моніторингу навколишнього середовища GMES. У рамках проекту розроблено проект Закону України по супутниковій навігації, імплементація якого дозволить здійснювати державне регулювання у галузі супутникової навігації та поширення EGCNOS/ Galileo на території України в майбутньому, що в свою чергу надасть можливість встановлювати більшу точність місцезнаходження об'єктів, ніж діючий GPS та проект Закону України про дистанційне зондування Землі, реалізація якого сприятиме економічному розвитку багатьох галузей промисловості та сфери безпеки України (проект Twinning для Державного космічного агентства України).

Українські державні службовці здійснили навчальний візит до Статистичної служби Франції та ознайомилися з прикладами побудови індексу цін виробників, формуванням вибіркової сукупності для розрахунків, а також основними принципами підготовки комплексних звітів з якості в частині спостереження за змінами цін виробників відповідно до стандартів ЄС (проект Twinning для Державної служби статистики України).

Іноземні експерти проекту спільно з представниками Мінсоцполітики та громадськими організаціями брали участь у підготовці нової редакції Закону України «Про соціальні послуги». В ході реалізації проекту було впроваджено тренінгову програму «Реалізація реформи соціальних послуг» для представників системи соціального захисту в усіх регіонах України (проект Twinning для Міністерства соціальної політики України).

Рекомендації європейських експертів та досвід, набутий українськими фахівцями під час навчальних поїздок в рамках реалізації проекту Twinning, враховано при розробці проекту Закону України «Про професійну освіту». Крім того, було розроблено методичні рекомендації щодо впровадження європейських стандартів професійно-технічної освіти в Україні (проект Twinning для Міністерства освіти і науки України).

TAIEX

TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange) – це інструмент зовнішньої допомоги, що надається Європейською Комісією для обміну досвідом з метою розбудови інституційної спроможності, необхідної для адаптації національного законодавства до acquis communautaire. Інструмент технічної допомоги та обміну інформацією (TAIEX) був заснований Генеральним Директоратом Європейської Комісії з питань розширення у 1996 році.

Вперше на території України було проведено семінар TAIEX за ініціативи української сторони 23 листопада 2006 року.

Відповідно до Порядку підготовки та виконання плану залучення зовнішньої допомоги Європейської Комісії у рамках TAIEX, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 квітня 2008 р. № 316, відбувається використання зовнішньої допомоги Європейської Комісії в рамках TAIEX в Україні.

Інструмент TAIEX охоплює різні сфери діяльності та реалізовується шляхом організації семінарів, експертних місій та навчальних поїздок. Заходи TAIEX протягом 2006 – 2015 років за ініціативи органів-бенефіціарів України та Європейської Комісії проводилися у відповідних сферах.

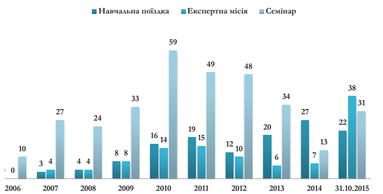
ОСНОВНІ ЗАВДАННЯМИ ІНСТРУМЕНТУ TAIEX

- **забезпечення функціонування спрощеного механізму передачі та обміну передовим досвідом між бенефіціарами та країнами-членами Європейського Союзу;**
- **налагодження зв'язків з європейськими партнерами;**
- **сприяння вирішенню конкретних практичних проблем та питань щодо наближення національного законодавства до стандартів Європейського Союзу;**
- **посилення адміністративної та інституційної спроможності.**

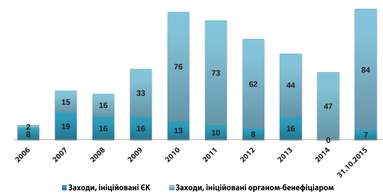
ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТІ TAIEX ЗА СФЕРАМИ

ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ФОРМОЮ ЗАХОДІВ TAIEX

ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТІ ЗАХОДІВ TAIEX

НОВИЙ СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНСТРУМЕНТУ TAIEX В УКРАЇНІ

Ключові сектори впровадження інструменту TAIEX

- короткострокові пріоритети діяльності
- політичний діалог
- співпраця з питань юстиції, свободи та безпеки
- економічне співробітництво
- торгівля та питання, пов'язані з торгівлею
- співробітництво у сфері енергетики
- інші секторальні питання

Вимоги до вибору основних пріоритетів, які не входять до переліку ключових секторів діяльності

Подібний запит необхідно подавати із урахуванням основних пріоритетів та сфер співробітництва, зокрема:

- Угоди про Асоціацію/ складової Угоди про асоціацію: Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі України – ЄС (ЗВТ);
- Діалогу з питань мобільності, а саме переговорам щодо партнерства з питань мобільності; процесу лібералізації візового режиму; імплементації візової підтримки та Угодою про реадмісію осіб;
- Угод між Україною та Європейським Союзом з ключових секторальних питань (наприклад, Договір про Енергетичне Співтовариство).

ІНСТРУМЕНТ TAIEX: ПРАКТИЧНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ

ЮСТИЦІЯ, СВОБОДА ТА БЕЗПЕКА

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УКРАЇНИ

- Підписано Указ Президента України від 12 травня 2015 року № 264/201 «Про дипломатичний та службовий паспорти України».
- Прийнято постанову Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 302 «Про затвердження зразка бланка, технічного опису та Порядку оформлення, видачі, обміну, пересилання, вилучення, повернення державі, знищення паспорта громадянина України».

ЕКОНОМІЧНЕ ТА ГАЛУЗЕВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

- Підготовлено проекти Законів України «Про ратифікацію Конвенції 2006 року про працю в морському судноплавстві» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку із приєднанням до Конвенції 2006 року про працю в морському судноплавстві», а також проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Плану заходів щодо забезпечення процесу приєднання України до Конвенції 2006 року про працю в морському судноплавстві та імплементації її положень до національного законодавства України».

ТОРГІВЛЯ І ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ТОРГІВЛЕЮ

ДЕРЖАВНА ВЕТЕРИНАРНА ТА ФІТОСАНІТАРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

- Розроблено план навчання у випробувальному центрі Державного НДІ з лабораторної діагностики та ветеринарно-санітарної експертизи (ДНДІЛДВСЕ) і перспективний план розвитку відділу управління якістю
- Отримані нові знання щодо принципів функціонування калібрувальної лабораторії, яка буде створена на базі відділу метрологічного забезпечення та калібрування ДНДІЛДВСЕ та буде здійснювати калібрування ваг, об'єму речовин, засобів вимірювальної техніки, температурних величин.